

BEVOLKINGS
ONDERZOEK
BORSTKANKER

Marie Catry – Borstverpleegkundige AZ Delta Menen

Deborah De Jaegere – Gezondheidspromotor Logo Leiland

Bevolkingsonderzoek Borstkanker Vlaanderen

BEVOLKINGS
ONDERZOEK.BE

Vlaanderen
is zorg

CENTRUM VOOR
KANKEROPSPORING

ANTWERPEN . BRUGGE . BRUSSEL . GENT . LEUVEN

Inhoud

1. De borst en borstkanker
2. Preventie en vroege opsporing
3. Bevolkingsonderzoek Borstkanker
4. Cijfers over deelname aan het bevolkingsonderzoek
5. Consultatiegesprek rond onderzoek
6. Samenvatting
7. Vragen

1.1 De borst

ANATOMIE VAN DE BORST

Borstspier

Ribben

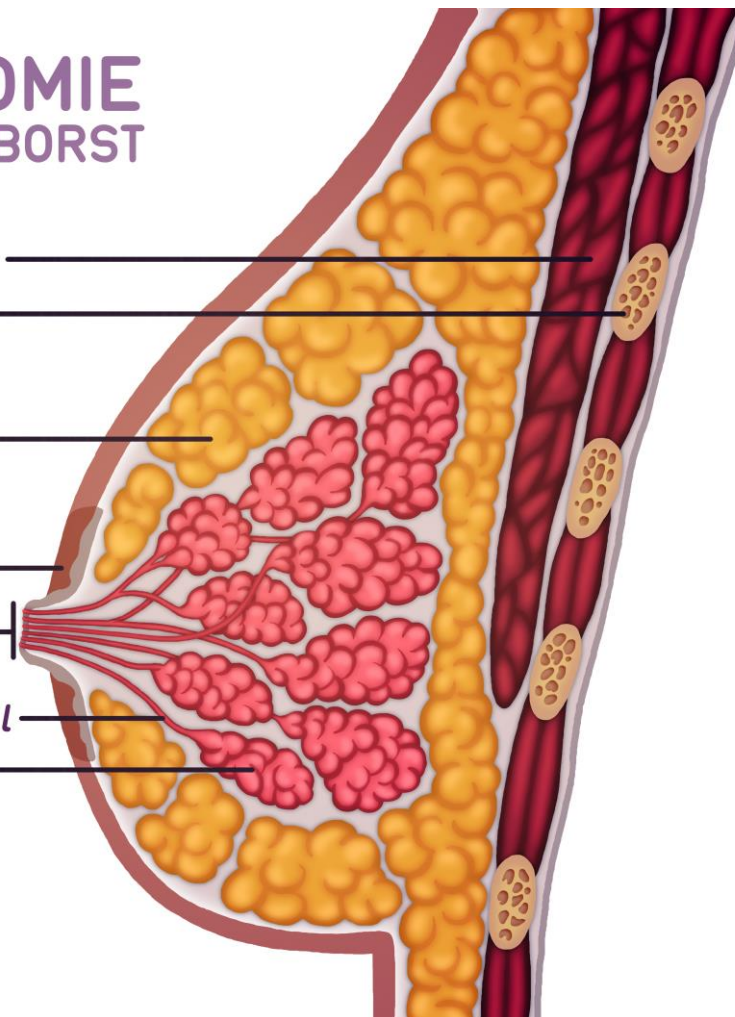
Vetcellen

Tepelhof

Tepel

Melkkanaal

Melkklier

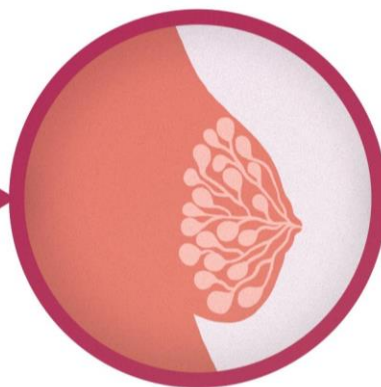

Bron: CvKO

1.2 Borsten veranderen met de leeftijd

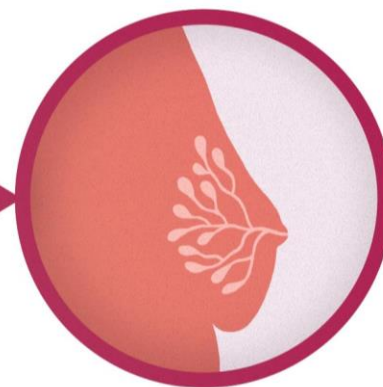
Jong meisje

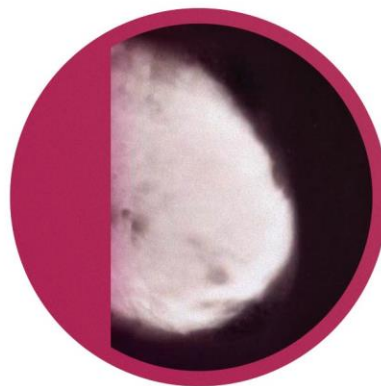
Zwangere
vrouw

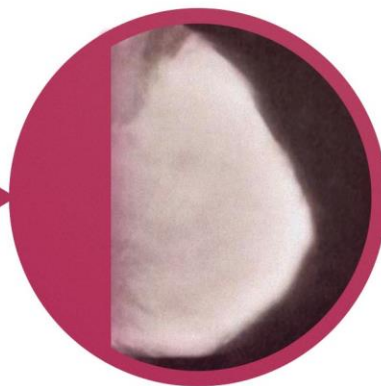
Veertigjarige
vrouw

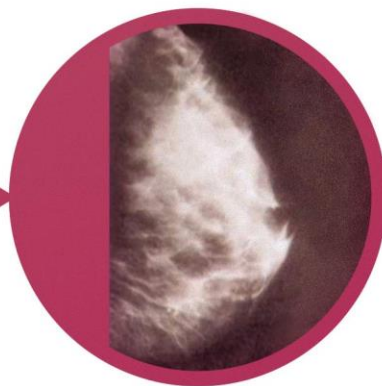
Vrouw na
menopauze

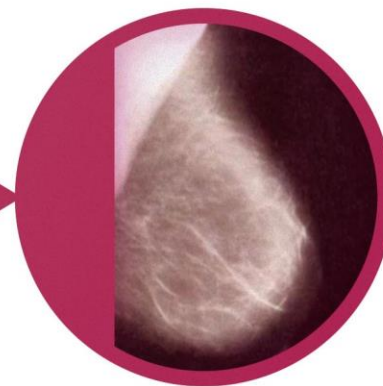
Vooraf
bindweefsel

Vooraf
melkklierweefsel

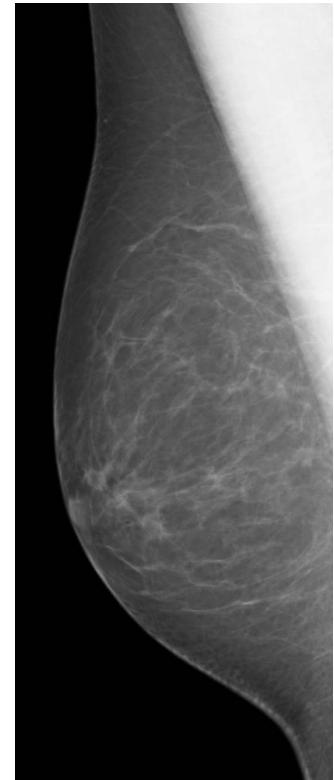
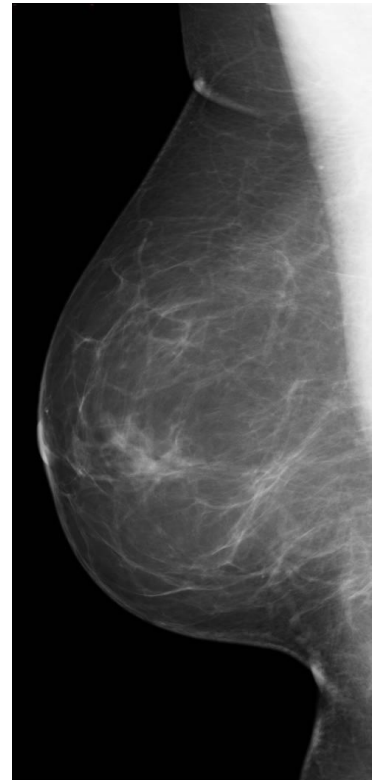
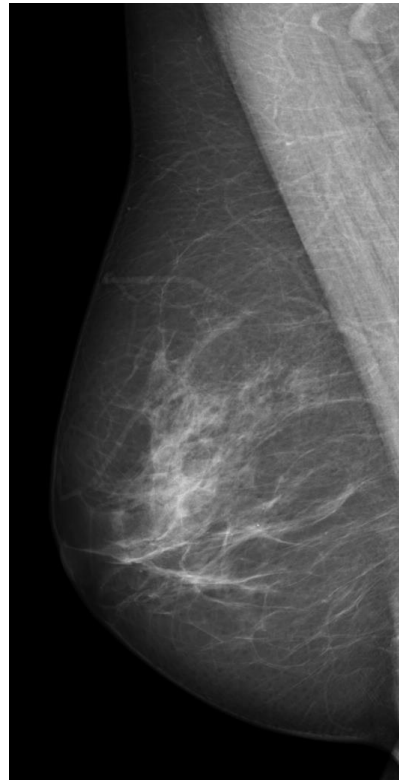
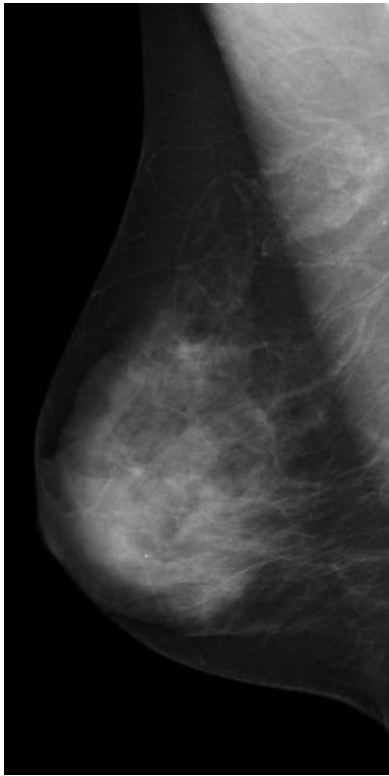

Vooraf
melkklierweefsel

Vooraf
vetweefsel

1.3 Evolutie van het klierweefsel in de borst

1.4 Borsten en types borstkanker

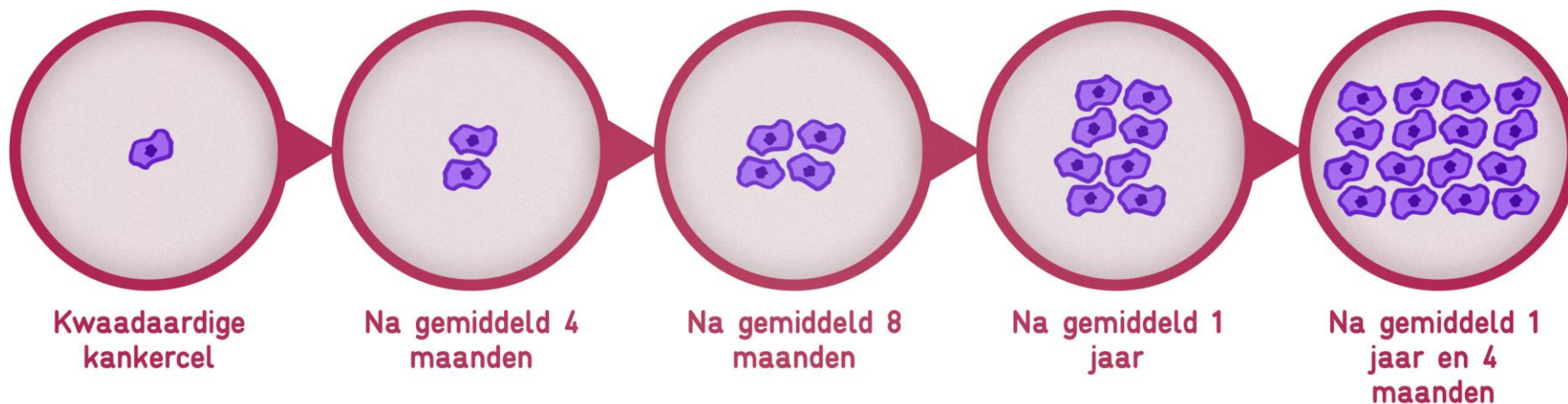
- kanker = kwaadaardig gezwel
- borstkanker: verschillende types
 - ontwikkeling of uitzicht kanker
 - beginnend in de melkgangen of melkklieren
 - hormoongevoelig of niet
 - stadium
 - uitzaaiing of niet
- aangewezen behandeling individueel

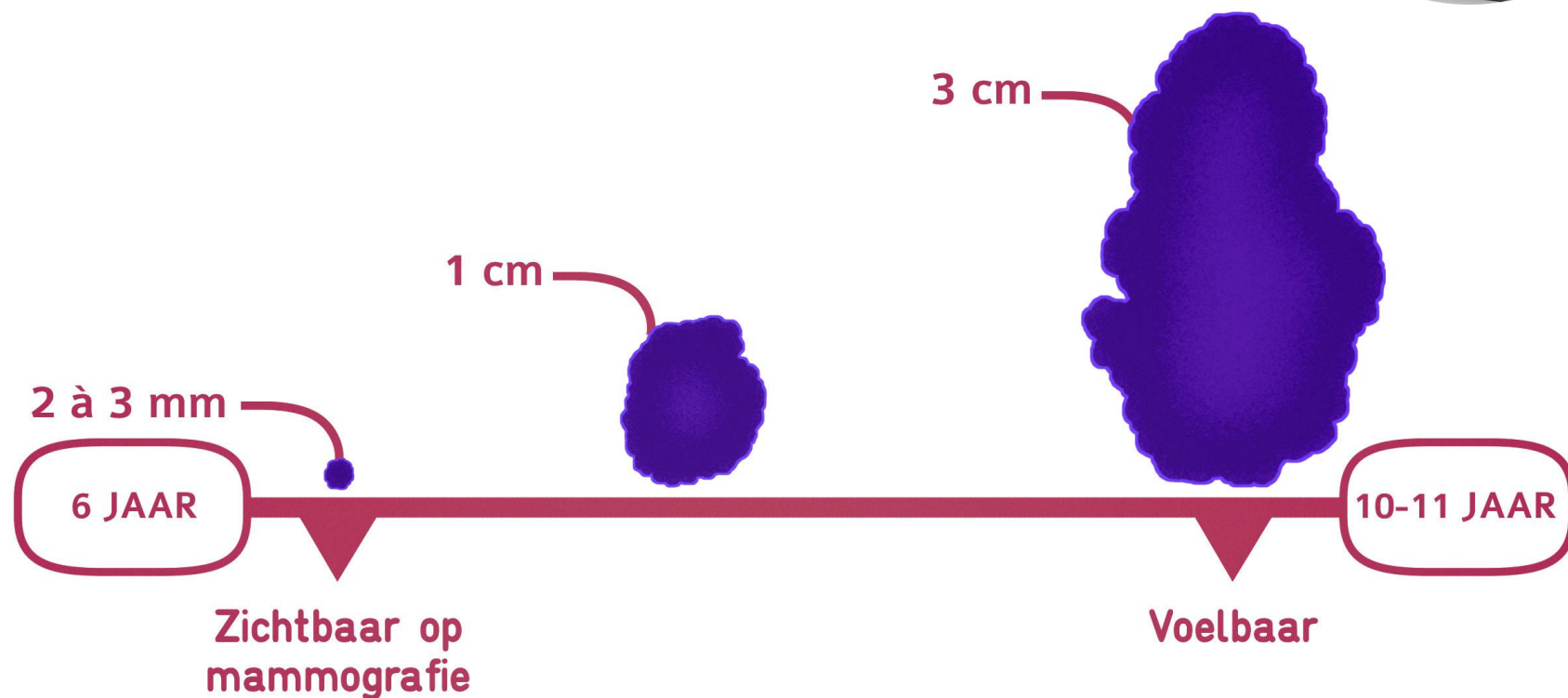
1.5 Hoe ontstaat borstkanker?

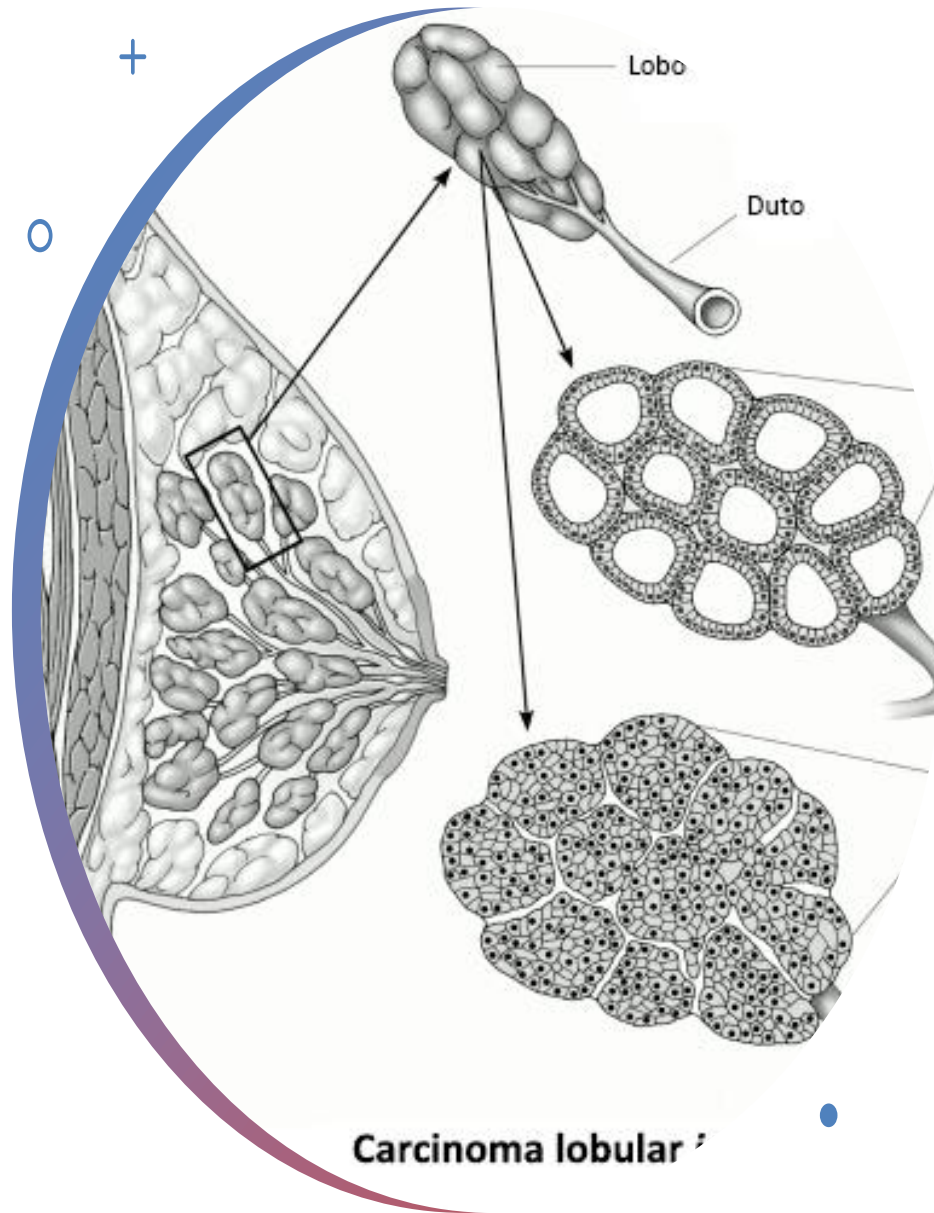

KWAADAARDIGE CELGROEI

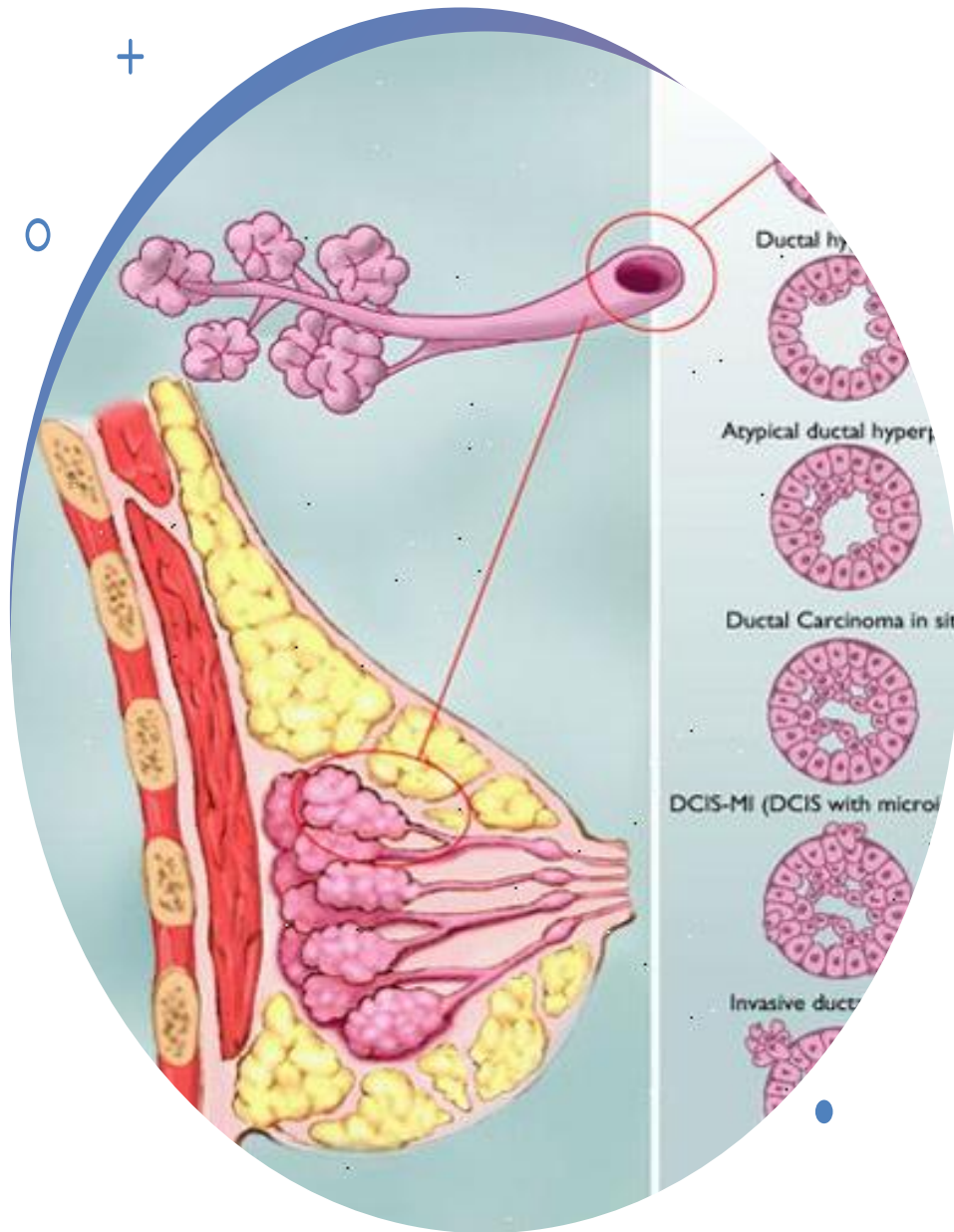
1.5 Hoe ontstaat borstkanker?

Types borstkanker

- Lobulair carcinoom

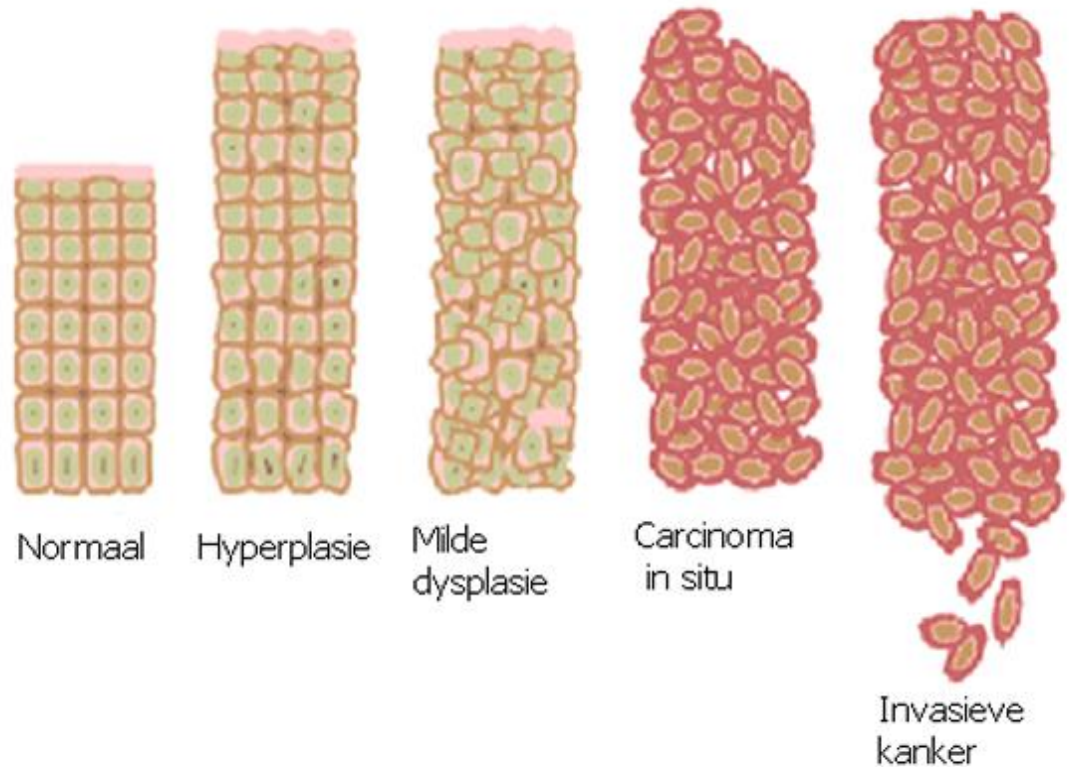

Types borstkanker

- Ductaal carcinoom

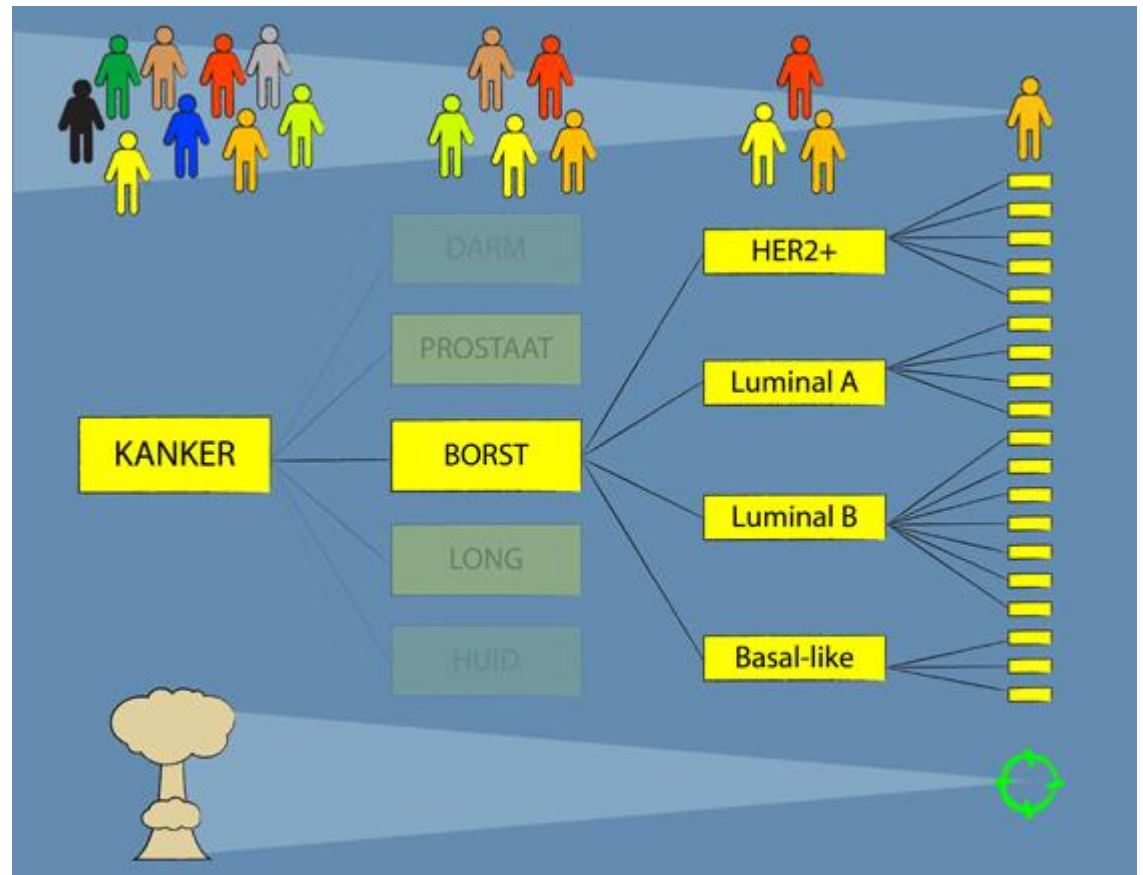
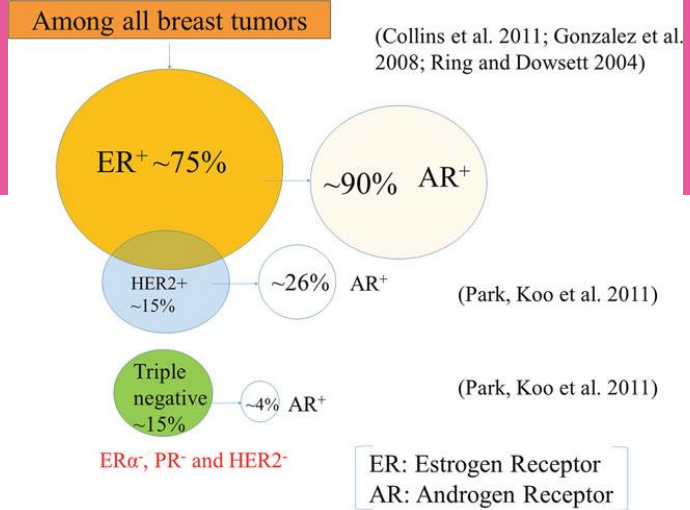
1.7 Kenmerken van borstkanker

- Ontwikkeling

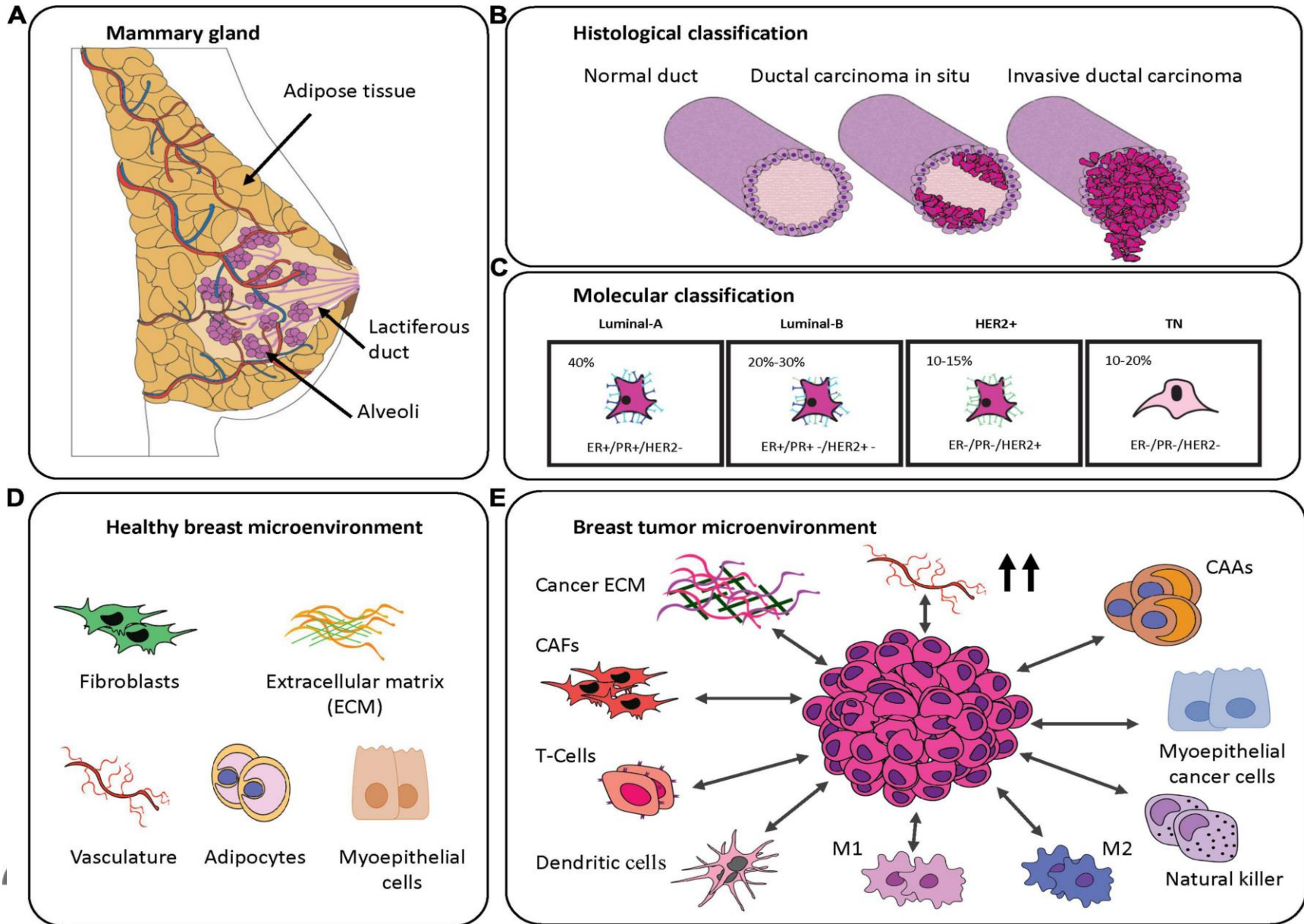

1.7 Kenmerken van borstkanker

- Moleculaire classificatie

1.7 Kenmerken van borstkanker

1.8 Wat veroorzaakt borstkanker?

Oorzaak?

- “De” oorzaak is niet gekend
- Uitzondering: erfelijke factor (5%)
- Familiale factoren (10 à 15%)

Wat zijn zeker geen oorzaken?

- Stress of depressie
- Kwetsen of samendrukken van de borst
- Borstkanker is niet besmettelijk
- Deodorant
- BH-beugels

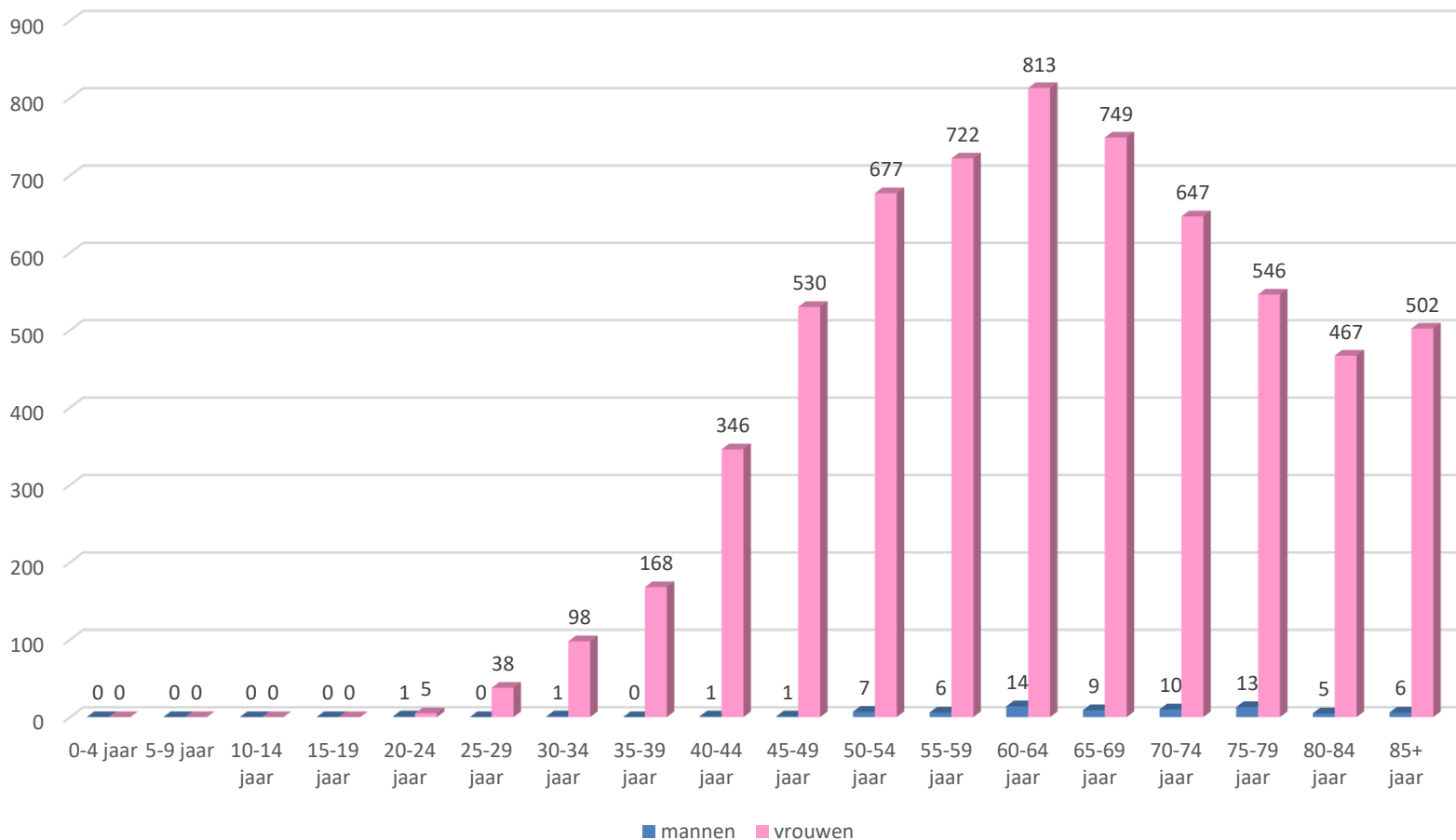
1.9 Risicofactoren voor borstkanker

- Vrouw zijn
 - Hogere leeftijd: 75% van de diagnoses boven de 50 jaar
 - Erfelijke of familiale belasting
 - Vroeger borstkanker gehad
 - Leefstijl: alcohol (meer dan 1 consumptie per dag), weinig lichaamsbeweging, overgewicht tijdens of na de menopauze, onevenwichtige voeding, roken
 - Hormonale factoren: vroege eerste menstruatie, late menopauze, hormonale behandelingen tegen overgangsklachten, geen voldragen zwangerschap
- Veel borstkankerpatiënten hebben **geen** risico's (behalve geslacht en leeftijd)
- Niet alle vrouwen **met** risico's krijgen borstkanker.

1.9 Borstkanker – leeftijd en geslacht (2020)

Jaarlijks wordt in Vlaanderen bij meer dan 6.000 vrouwen invasieve borstkanker ontdekt.

1.10 Diagnose en sterfte in Vlaanderen

Diagnose				
2018	6.403		6.338	65
50-69j	3.028		3.005	23
Sterfte				
2018	1.320		1.307	13
50-69j	412		408	4

Ongeveer 1 op 5 vrouwen met borstkanker, sterft uiteindelijk aan borstkanker.

Bron: Stichting Kankerregister, Agentschap Zorg en Gezondheid - 2022

Inhoud

1. De borst en borstkanker
2. Preventie en vroege opsporing
3. Bevolkingsonderzoek Borstkanker
4. Cijfers over deelname aan het bevolkingsonderzoek
5. Consultatiegesprek
6. Samenvatting
7. Vragen

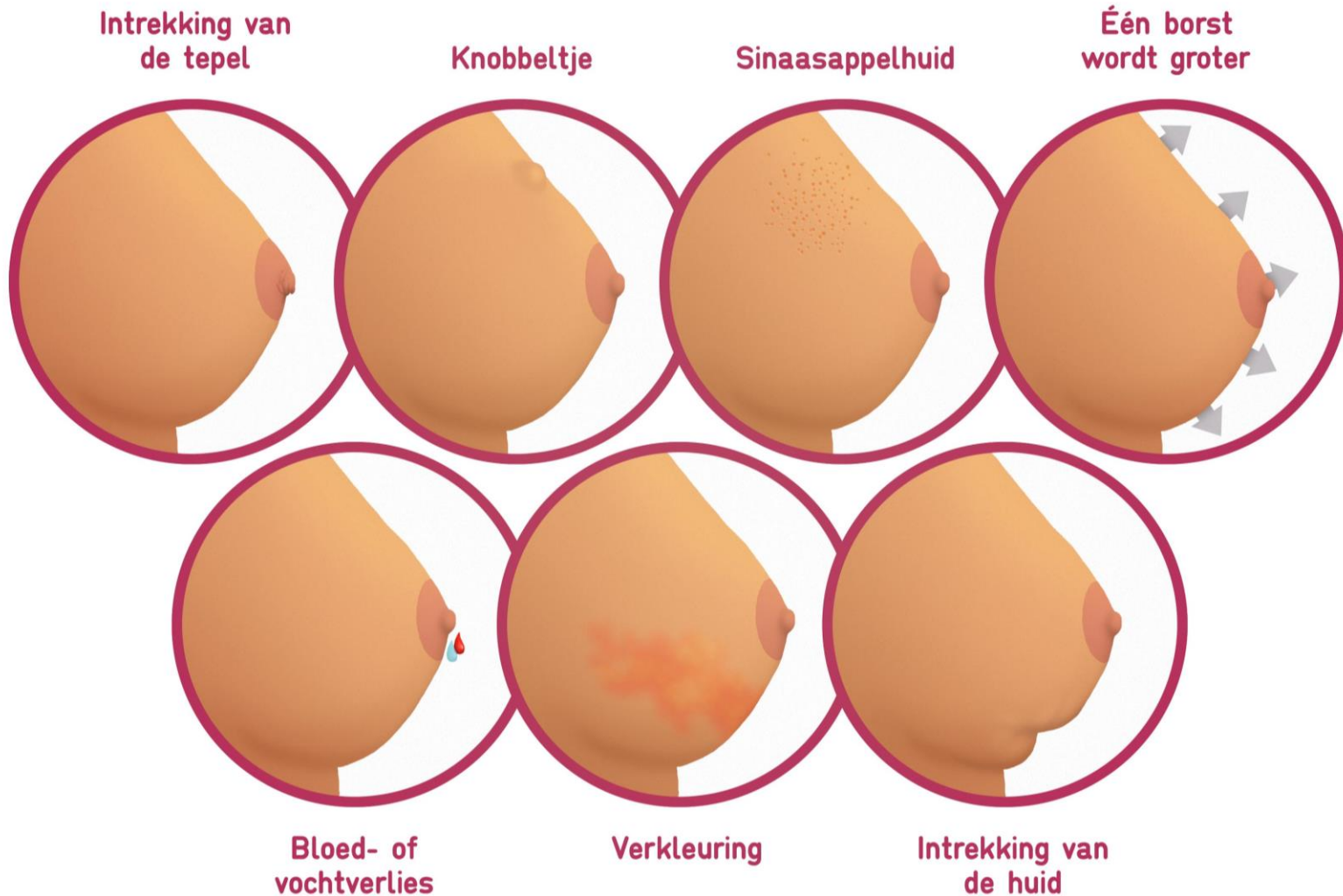
2.1 Preventie en vroege opsporing

- **Algemeen:**
 - Niet roken
 - Matig gebruik van rood en bereid vlees, dierlijke vetten en suikers.
 - Vermijd overgewicht.
 - Matig alcoholgebruik, max. 1 glas/dag
 - Gezonde voeding: voldoende vezels, magere zuivelproducten, groenten en fruit.
 - Lichaamsbeweging: minimum 30 min./dag.
 - Oppassen met UV.
- **Specifiek voor borstkanker:**
 - Hormonen na menopauze beperken
 - Borstbewustzijn: vrouwen op elke leeftijd leren hun borsten kennen en letten op veranderingen
 - Bewust van eigen risico - verhoogd risico: overleg met (huis)arts
 - Screeningsmammografie: vrouwen van 50 tot en met 69 jaar zonder klachten of verhoogd risico

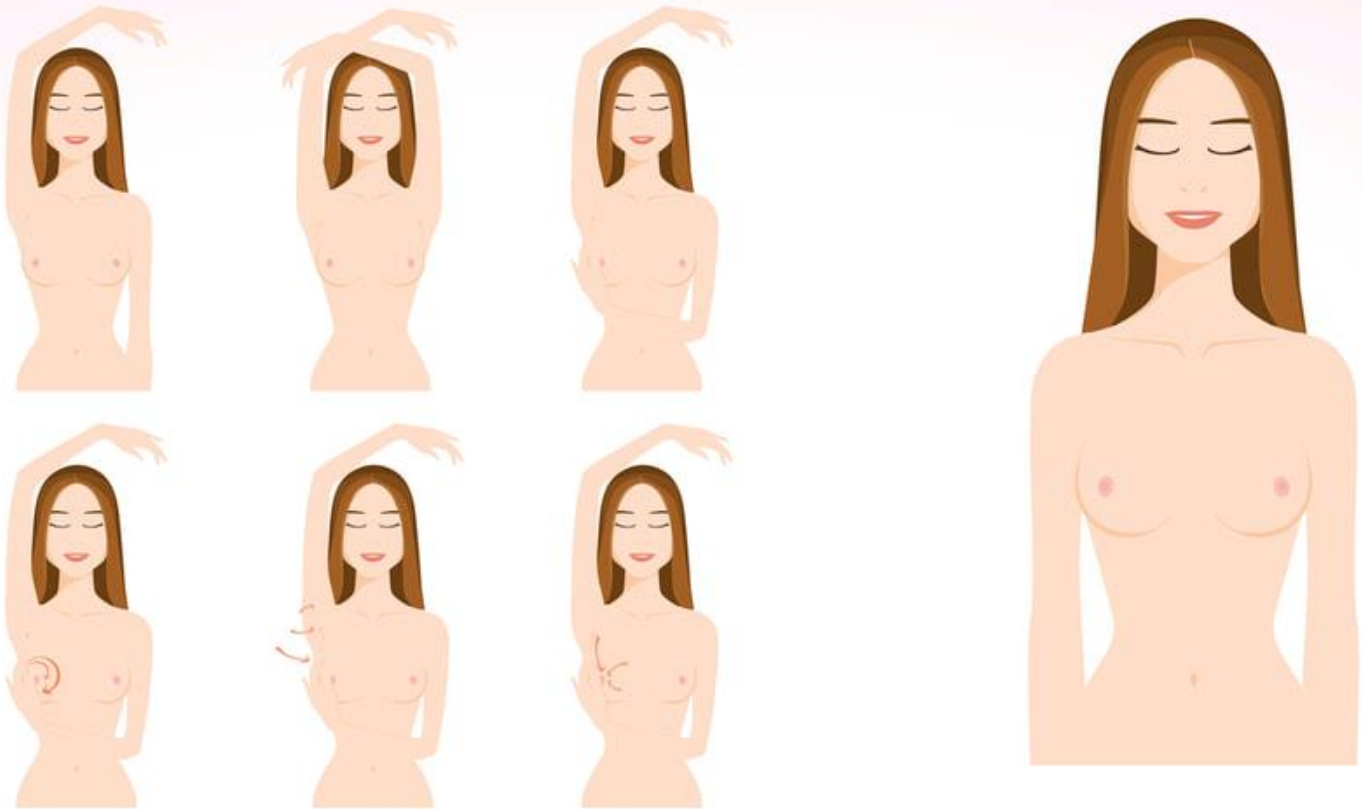

2.2 Borstbewustzijn

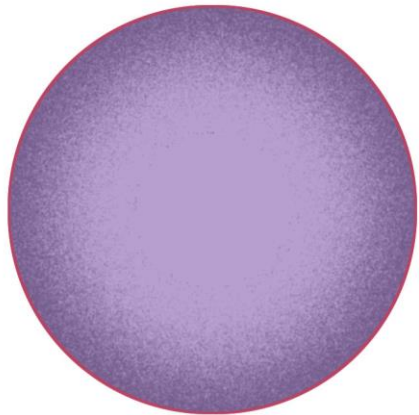
Letten op veranderingen

2.2 Borstbewustzijn

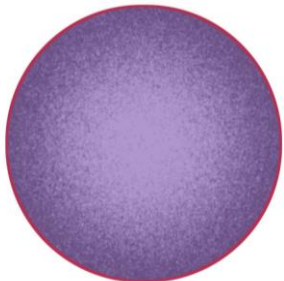

2.3 Preventie en vroege opsporing

3 cm

Gemiddelde grootte van een knobbeltje dat je zelf ontdekt.

2 cm

Gemiddelde grootte van een afwijking die de arts kan vinden bij een manueel borstonderzoek of die je zelf ontdekt als je regelmatig je borsten bekijkt of eraan voelt. Dus als je borstbewust bent.

1 cm

Gemiddelde grootte van een afwijking die de radioloog kan opsporen als je de eerste keer een screeningsmammografie laat nemen.

3 mm

Gemiddelde grootte van een afwijking die de radioloog kan opsporen na herhaalde deelname aan het Bevolkingsonderzoek Borstkanker.

2.3 Preventie en vroege opsporing

Als borstkanker vroeg ontdekt wordt:

- is de kans op genezing groter
- is de behandeling meestal minder ingrijpend dan wanneer borstkanker in een laat stadium ontdekt wordt

Inhoud

1. De borst en borstkanker
2. Preventie en vroege opsporing
3. Bevolkingsonderzoek Borstkanker
4. Deelnemen: stap per stap
5. Cijfers over deelname aan het bevolkingsonderzoek
6. Samenvatting
7. Vragen

4.1 Bevolkingsonderzoek Borstkanker

Wie?

- vrouwen
- van 50 tot en met 69 jaar
- verblijft in Vlaanderen
- zonder klachten of verhoogd risico

Wat?

- uitnodiging voor een screeningsmammografie
- 1^e uitnodiging in het jaar waarin je 50 of 51 jaar wordt

Hoe?

- Om de 2 jaar een screeningsmammografie laten nemen in een mammografische eenheid op afspraak met uitnodigingsbrief of voorschrift SMX van de arts

4.2 Bevolkingsonderzoek Borstkanker

Kostprijs?

- Screeningsmammografie kosteloos voor vrouwen van 50 tot en met 69 jaar aangesloten en in regel bij de Belgische ziekteverzekering
- bij advies voor bijkomend onderzoek remgeld voor consultatie arts, verder onderzoek en behandeling.

Resultaat?

- minstens 2 keer beoordeling door verschillende radiologen in ME en CvKO
- de arts en de dame ontvangen het resultaat meestal binnen 2 weken
- momentopname, nooit 100% zekerheid
- de kwaliteit wordt bewaakt

4.3 Bevolkingsonderzoek Borstkanker

Wanneer?

- Screeningsmammografie om de 2 jaar herhalen.
Als dit spontaan gebeurt op voorschrift van de arts stuurt het CvKO geen uitnodigingsbrief

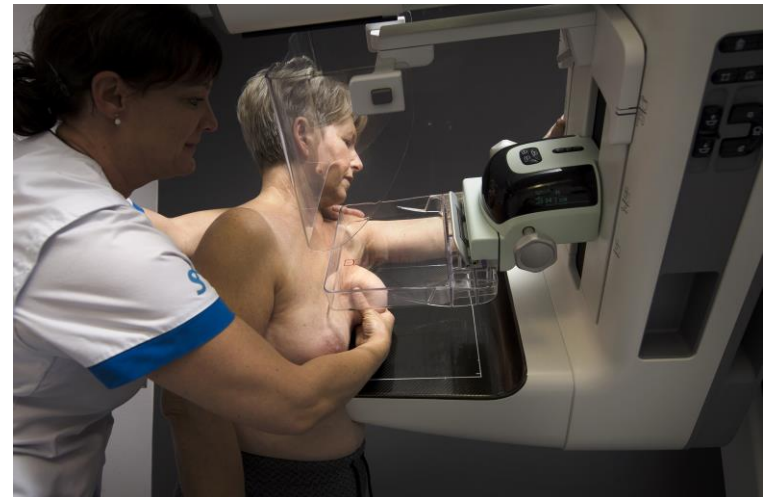
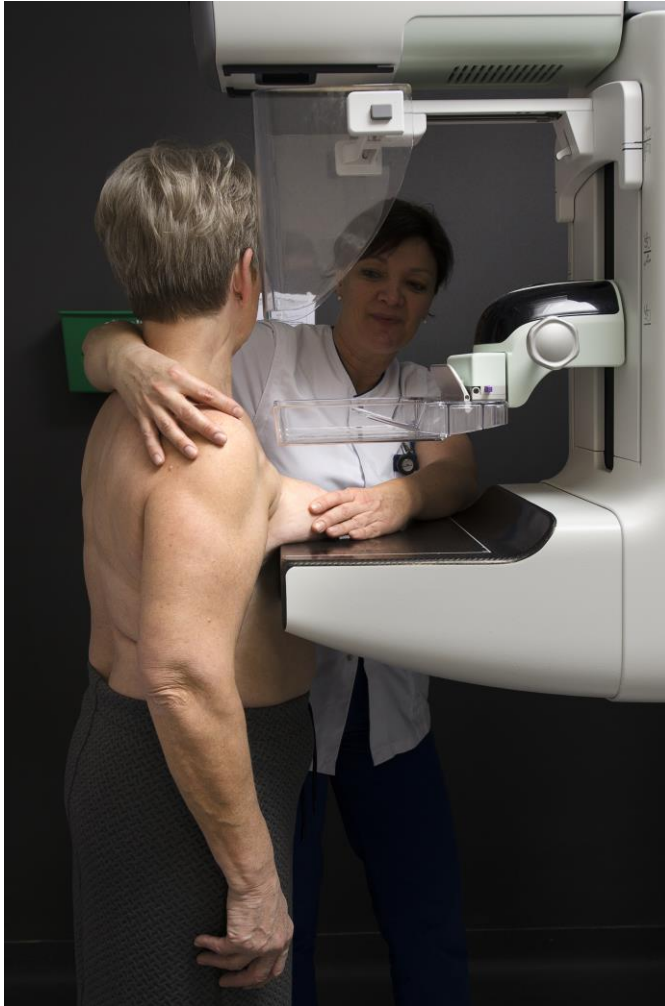
Voor wie niet?

- als je al voor borstkanker wordt behandeld
- als je in de voorbije 10 jaar de diagnose borstkanker kreeg
- als je in de laatste 2 jaar al een mammografie liet nemen
- als je klachten hebt of recent een verandering hebt opgemerkt aan je borst

4.4 Hoe een screeningsmammografie laten nemen?

- De medewerker geeft je kort uitleg over het onderzoek en stelt een paar vragen. Natuurlijk mag je ook zelf vragen stellen.
- Je geeft de gegevens van je huisarts en/of gynaecoloog en ondertekent een formulier waarin je instemt met het onderzoek.
- Je kleedt je bovenaan uit.
- De medewerker brengt je naar het mammografietoestel en neemt van elke borst twee röntgenfoto's, horizontaal en schuin
- De medewerker bekijkt of de borst volledig op de foto's staat.
- Als dit zo is, is het onderzoek is klaar. Je mag je weer aankleden.
- De **radioloog in de dienst** beoordeelt de foto's en vergelijkt ze met de vorige mammografieën.
- Alle foto's worden naar het CvKO gestuurd samen met de beoordeling van de radioloog.
- In het CvKO beoordeelt **een andere radioloog** de foto's (nieuwe en vorige).
- De **twee beoordelingen worden vergeleken**. Indien nodig: 3de beoordeling.
- Ongeveer 3 weken later ontvangen jij en je arts het resultaat.

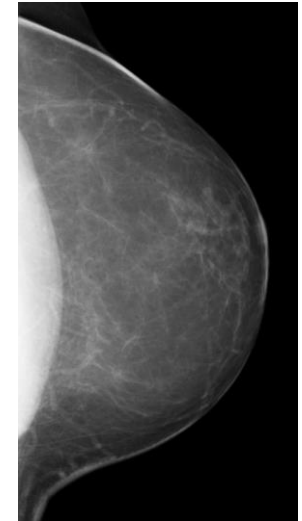
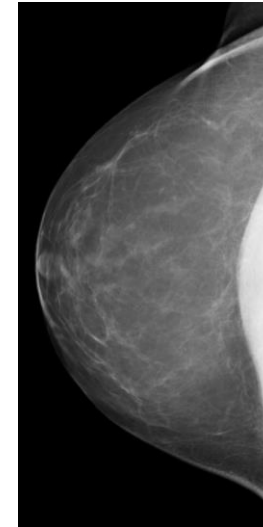
4.5 De screeningsmammografie

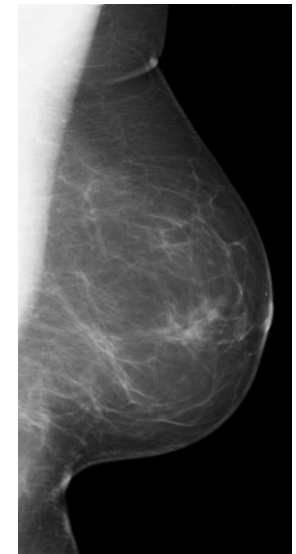
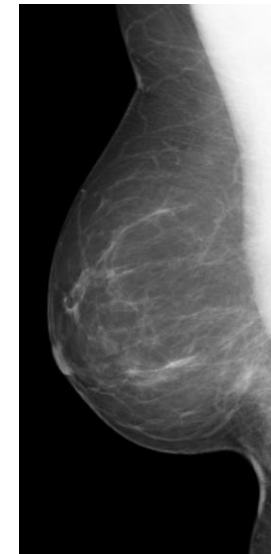
4.5 De screeningsmammografie

Boven-onder opname van beide borsten

Schuine opname van beide borsten

4.6 Het resultaat

- 1000
- 965/1000
- 35/1000

personen die deelnemen
niet afwijkend

nieuwe screeningsmammografie na 2 jaar
afwijkend

bijkomend onderzoek nodig

- 29/1000

- 6/1000

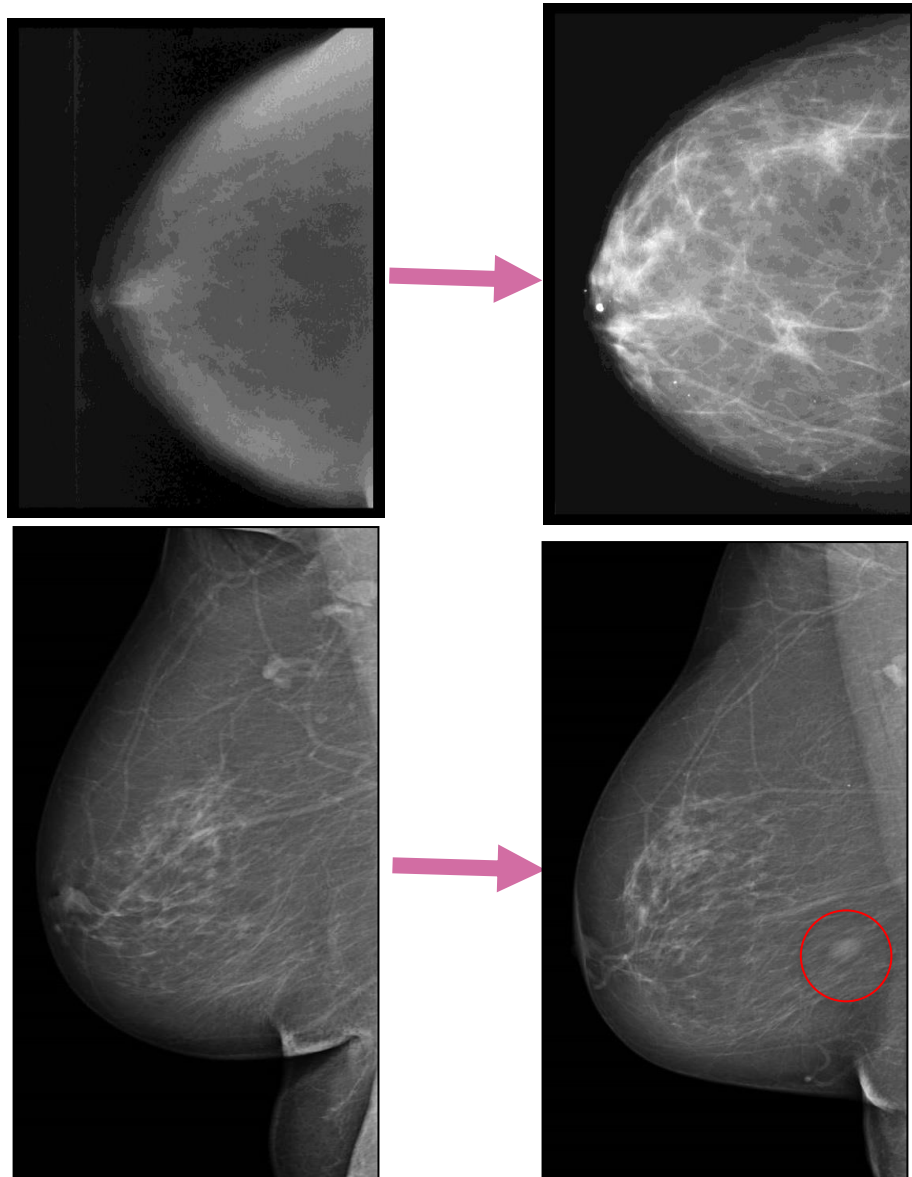
vals alarm, verder opvolgen
borstkanker

4.7 Deelnemen stap per stap: bijkomend onderzoek

© fotografie: Dimitir Ferrest, modellen: Judith Bekaert en Dr. Thomaere

4.8 Kwaliteitsbewaking screeningsmammografie

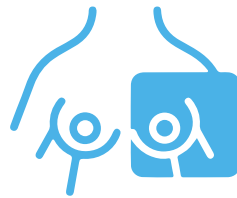

Inhoud

1. De borst en borstkanker
2. Preventie en vroege opsporing
3. Bevolkingsonderzoek Borstkanker
4. Cijfers over deelname aan het bevolkingsonderzoek
5. Samenvatting
6. Vragen

6.1 Wij doen het. En wat doe jij?

DEKKINGSGRAAD BORSTKANKERSCREENING

Vlaanderen

64,7%

Wevelgem

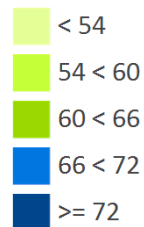
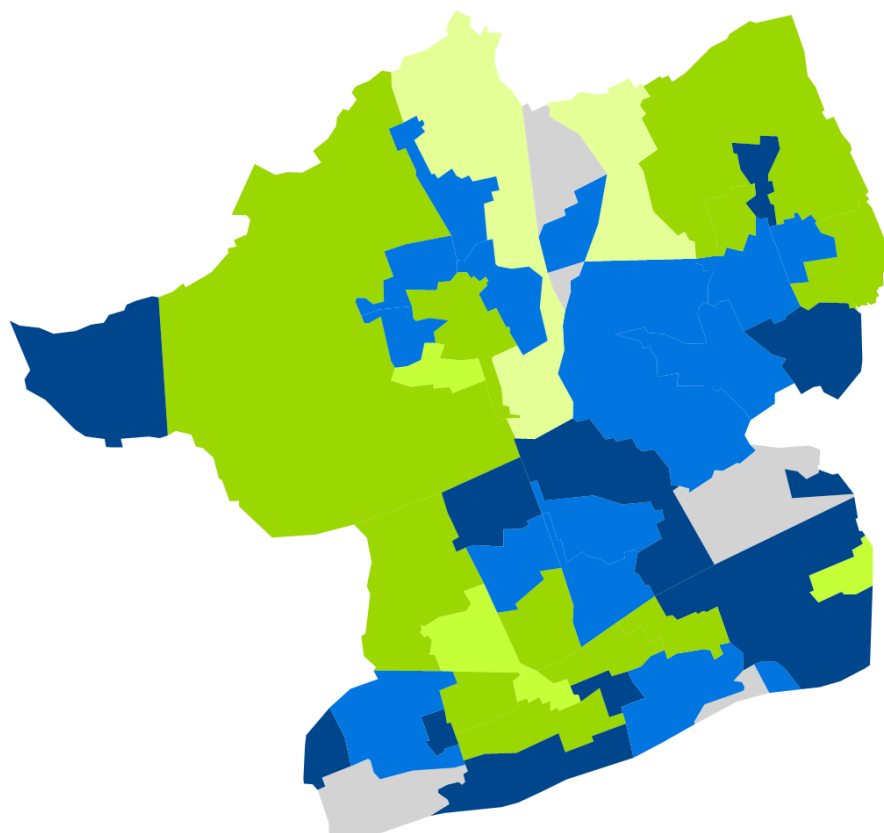
66,9%

Bron

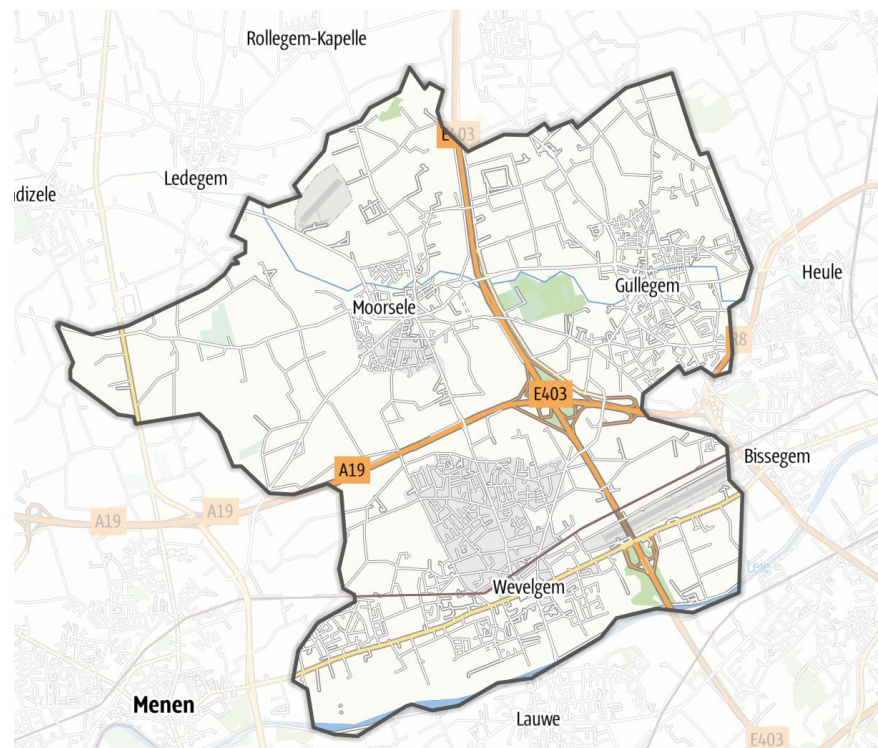
Provincie in cijfers, gebaseerd op gegevens van het centrum kankeropsporing (2022).

6.1 Wij doen het. En wat doe jij?

Totale dekkingsgraad BK - 2022 - Statistische sectoren van Gemeente Vlaanderen Wevelgem

Eenheid

Bron: Centrum voor Kankeropsporing vzw, Stichting Kankerregister

6.1 Wij doen het. En wat doe jij?

- Wil je weten of je uitgenodigd wordt en wanneer?
- Wens je niet deel te nemen?
→ www.bevolkingsonderzoek.be/nl
- Wil je weten wanneer je de vorige keer een screeningsmammografie liet nemen?
→ [Mijn Gezondheid](#)
→ 0800 60 160

UITNODIGING

Selecteer hier je geboortjaar om na te gaan of je zal uitgenodigd worden voor dit onderzoek en wanneer je deze uitnodiging zal ontvangen.

Geboortjaar

- Geen -

NIET DEELNEMEN

Klik [hier](#) indien je niet wilt deelnemen aan het Bevolkingsonderzoek Borstkanker.

Inhoud

1. De borst en borstkanker
2. Preventie en vroege opsporing
3. Bevolkingsonderzoek Borstkanker
4. Cijfers over deelname aan het bevolkingsonderzoek
5. Consultatiegesprek rond onderzoek
6. Samenvatting
7. Vragen

7. Consultatiegesprek

- Wie neemt niet deel aan onderzoek?

SOCIO-ECONOMISCH EN DEMOGRAFISCH PROFIEL VAN (NIET-)GESCREENDEN VOOR BORSTKANKER

7. Consultatiegesprek

- Hoe pak je het aan?
 - Verhaal van bevolkingsonderzoek centraal plaatsen, niet de kanker
 - belang van vroeg opsporen
 - Gebruik maken van de verteltas:
 - Visueel en verhalend overbrengen

6.1 Wij doen het. En wat doe jij?

Een screenings-
mammografie

WIJ DOEN HET.
EN WAT DOE
JIJ?

TIJDIG
OPSPOREN IS
BELANGRIJK

7. Consultatiegesprek

**BEVOLKINGSONDERZOEK BORSTKANKER.
IS DIT IETS VOOR MIJ?**

**Een screenings-
mammografie**

**WIJ DOEN HET.
EN WAT DOE
JIJ?**

**GRATIS ONDERZOEK
VOOR VROUWEN VAN
50 TOT EN MET 69 JAAR**

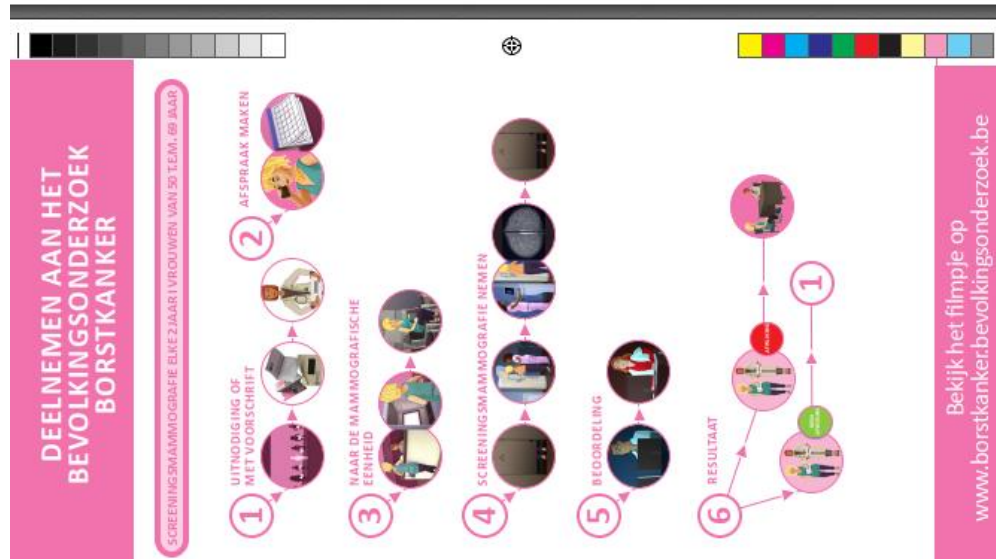
Ontdek hoe ook jij kan deelnemen op
www.bevolkingsonderzoek.be of via het
gratis nummer 0800 60 160.

**TIJDIG
OPSPOREN IS
BELANGRIJK**

BEVOLKINGSONDERZOEK.BE Vlaanderen CxKO BEVOLKINGSONDERZOEK BORSTKANKER

CVK19-015 meeneemkaartje_BK-DEF.indd 1

17/01/2020 13:27

Inhoud

1. De borst en borstkanker
2. Preventie en vroege opsporing
3. Bevolkingsonderzoek Borstkanker
4. Cijfers over deelname aan het bevolkingsonderzoek
5. Consultatiegesprek rond onderzoek
6. Samenvatting
7. Vragen

7. Samenvatting

- Borstkanker = belangrijk gezondheidsprobleem
- Leefstijl aanpassingen helpen maar geen groot effect
- Borstkanker kunnen we niet vermijden, maar wel vroeg opsporen
- Aandachtspunten voor elke vrouw
- Bevolkingsonderzoek: 50-69 jaar elke 2 jaar een screeningsmammografie
- De helft van de vrouwen neemt deel – iedere vrouw beslist voor zichzelf, dit kan in samenspraak met haar arts
- Deelnemen is vrijwillig
- Advies voor bijkomend onderzoek: opvolgen

Inhoud

1. De borst en borstkanker
2. Preventie en vroege opsporing
3. Bevolkingsonderzoek Borstkanker
4. Cijfers over deelname aan het bevolkingsonderzoek
5. Samenvatting
6. Vragen

8. Vragen?

Persoonlijke vragen?

- Neem contact op met je (huis)arts of gynaecoloog

Vragen over het bevolkingsonderzoek?

- www.borstkanker.bevolkingsonderzoek.be/nl
- Mail naar info@bevolkingsonderzoek.be
Of deborah@logoleieland.be
- Bel gratis **0800 60 160**
tussen 9 en 12 uur en 13 en 16 uur.

